

Tribuna Nouă

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Iarăși Liga Minorităților

Arad, 18 Sept.

Toate legile sunt bune dacă sunt aplicate cu bună-credință — acesta este un adevăr asupra căruia nu mai trebuie să insistăm întrucât e verificat de experiența veacurilor. El se aplică nu numai legilor propriu zise, dar orărilor orânduiri omenești cari pornesc dintr-un gând cinsit și din intenții curate. În sensul acesta, credem că nimeni n'ar avea ceva de obiectat împotriva ideii de a se întruni — firește, la Geneva, care a devenit, pentru Europa, un fel de Palat al Justiției înzestrat și cu tradiționala „sală a pașilor pierduți” — o conferință a minorităților din toate țările. Ideea nu e nouă, căci datează de mai bine de o jumătate de an, iar faptele petrecute până azi în jurul ei n'au făcut decât s'o compromită. Pe cât se pare, inițiatorii ei n'au știut să-i pastreze secretul până la încheierea ei definitivă într-o manifestare serioasă, iar exploatarea ei a căzut în mâinile unor simpli escroci. Polemicile duse prin ziare, și în special prin unele publicații maghiare din Ardeal, cari a demascat pe semnatarul unui apel pentru înființarea „ligei minorităților”, ca fiind oameii certați cu justiția, evidențiază spusele noastre ca ideea nu și-a găsit încă oameii ca s'o realizeze.

Fapt este că s'a fixat, pentru zilele de 16—18 Octombrie întrunirea la Geneva a unei conferințe la care și-ar fi anunțat participarea o mare parte din reprezentanții tuturor minorităților, dar — și trebuie subliniat acest lucru — dar nu reprezentanții tuturor minorităților. O nouă nedumerire se naște așa dar în mintea acelor cari nu văd decât partea profund omenească și de înaltă generozitate a unei uniuni a minorităților din lumea întreagă. Și din nou au început să circule șvonuri și interpretări tendențioase.

Pentru că să se vadă lipsa de orientare asupra evenimentului care se anunță cităm, cu titlu de curiozitate, următoarele comentarii ale unui ziar românesc asupra conferinței minorităților dela Geneva:

Ceeace ne rezervă interesant conferința minorităților „din lumea întreagă” sunt două lucruri deosebite de ciudate. întâi obținerea evreilor, ceeace se explică mai ales prin faptul că este o conferință pusă la cale de șovinii germani. Minoritățile germane din diferitele state vor fi reprezentate prin 11 delegații, (ate una de fiecare stat). În rândul al doilea este abținerea partidului maghiar din România.

Vom recunoaște cu privire la această din urmă abținere (făgăduită prin presa maghiară), că este o confirmare minuțată a zapăceii care a cuprins partidul maghiar în zilele din urmă. Și-a trimis președintele la Stockholm pentru a asista de doi episcopi din Ungaria (dintre care unul făcuse o vizită în România to-mai în prețuia conferinței creștinești din Stockholm), să pună la cale discutarea chestiunii minorității maghiare din Ardeal, al cărei raportor era. Posibil datorită și alarmei noastre, acest atac a rămas baltă.

Si veni apoi insuccesul cu coloniștii, la Geneva și amânarea discuției proiectului de lege al dlui dr. C. Anghelescu.

După insuccesele acestea, este explicabil că ni se făgăduiește abținerea. Am putea să vedem în acest fapt un început de orientare nouă, un fel de dovadă că conducătorii minorității acesteia au început să și dea seama de ineficacitatea veșnicilor ponosuri în străinătate.

Dar n'așteptăm să vedem, pentru că spune proverbul, că năraul din fire n'are lecuire.

Dealțul va fi un fapt, că cu toată abținerea aceasta, conferința minoritară va găsi la redacțiile partidului de care vorbim po-

pulzatorii ei cei mai fervenți. Fapt care se va dovedi și despre ceilalți abținenți, despre sionisti, care au și început să faca congresului minoritar o reclamă prea suspectă.

Nici-una din aceste presupuneri nu are o bază logică, pentru că ele tăgăduesc însăși ideea de solidarizare dela care a pornit planul unei conferințe, cu toate urmările ei firești, a minorităților din lumea întreagă.

În fond, precum am spus, ideea unei cooperări a tuturor minorităților este serioasă, întrucât e dictată de un sentiment de umanitate. Realizarea ei întâmpină însă dificultăți de ordin elementar, dificultăți cari probabil sunt cauza reală a dezorientării de până acum. Raționamentul e simplu, și cu ajutorul lui vom căuta să lamurim și această chestiune a unei internaționale a minorităților.

Orice minoritate națională își are, în Europa, mai în apropiere sau mai departe, o majoritate de naționali cari dețin puterea suverană a unui stat. Minoritarii maghiari din Ardeal își au majoritatea corespunzătoare care conduce destinele statului ungar, — și invers. Minoritarii germani din Polonia sunt de naționalitatea aceluia cari conduc statul liber german și vice-versa. În aceste condițiuni fiecare minoritate își are interesele ei proprii și atare, carora li se opun în mod categoric interesele naționale ale statului liber de aceeași naționalitate. Vasăzică, într-o eventuală asociație de cooperare a minorităților fiecare din ele va fi animată de sentimente potrivnice și vă închipuiți ce cacofonie ar înfățișa dela început o asemenea conlucrare. Fiecare minoritate va fi nevoită să susțină, pe rând, idei cari se esclud, după cum e vorba de interesele ei ca minoritate sau ca națiune suverană — afară numai dacă nu se va căuta a se esclude, din sinul unei asemenea cooperări, însăși ideea națională.

Are cineva interes s'o facă? Da, — și aci e cheia întregii probleme. Când am spus că fiecare minoritate își are contra-podera într-o națiune suverană, am omis siugura excepție care există. În adevăr, este și o națiune care, peste tot locul, este numai minoritate: este minoritatea universală evreiască.

În fața acestei constatări foarte simple tot ceeace părea obscur sau misterios la ideea unei ligi a minorităților se lamurește dela sine. Mobilul apare și el tot așa de simplu: reprezentanții tuturor celorlalte naționalități neputându-și servi — prin situația în care ar fi puși într-o eventuală ligă a minorităților — propria lor cauză, ar contribui cu toții la servirea cauzei minorității evreiești.

Iar piedicile cari se pun în calea unei asemenea realizări, nu sunt decât rezistența, poate subconștientă, a instinctului național la toate celelalte popoare. Față de o atât de gravă constatare, toate micile trageri de sfori n'au nici o valoare.

Imigrările în America

NEW-YORK. — Statistica oficială americană arată că până acum a imigrat în Statele-Unite o cincime din cota anuală. Din România au sosit în America 58 de persoane din cota anuală de 603.

Haiducii noștri în literatura franceză

Arad, 18 Sept.

Di Panait Istrati a publicat decurând la Paris un nou volum de povestiri: Presentation des Haiducs. Critica franceză se ocupă cu elogi de noua operă a compatriotului nostru. Poetul și academiianul Henry de Regnier, una din gloriile Franței contemporane, publică în ziarul parizian „Le Figaro” următoarele rânduri despre: Presentation des Haiducs:

„Fără să scrie povestiri din O mie și una de nopți, di Panait Istrati aparține rasei marilor povestitori.

Se știe cu cât interes și cu câtă îndreptățită admirație au fost primite cele două dinstau volume ale dlui Panait Istrati: Chira Chiralin și Moș Anghel. Di Panait Istrati ne-a dat în aceste cărți două episoade al epopeii populare, în care revine cu tot pitorescul lor aspru și cu toată salbatacia lor eroică — figurile acelor haiduci cari sunt în același timp răsunători și nedreptățitor, bandiți și contra-bandii și cari în pînă veac ai nouasprezecelea întreprindeau lupta împotriva împăraților Țării Românești.

Di Panait Istrati evoca și ca istoric și ca poet aceste magnifice personaje dintre care cel mai umitor este epicul Cosma, Di Istrati ne istorisește în Moș Anghel viața și moartea lui Cosma. Această viață, această moarte, faptele eroului herculean care, ca Samson, se lasă învinș de iubirea unei femei, — furnizează dlui Istrati o temă magistrală pentru darul său de povestitor.

Regătesc același dar și în volumul pe care di Istrati l-a publicat sub titlul Presentation des Haiducs, în care fiecare din bandiții uniți în banda își istorisește viața sa rădă pe rând li auzim pe toți. Înțeleptul Iile, Calugarul Spîlea, Vataful Moșă, Ieremia copitul pădurii — spunându-ne pe-ntruce s'a făcut haiduci.

Aceste salbatice destăinări nu sunt redată cu o homerică simplitate.

Di Panait Istrati ne transmite și poezia și tragediai personajilor sale.

E o carte foarte frumoasă.

Prin condeiul dlui Panait Istrati haiducii noștri intră siguri pe poarta de aur a literaturii universale. Ceva din subconștientul fremătat al trecutului românesc trece granițele noastre.

Pentru toate acestea trebuie să-i fim adănc recunoscători marelui vagabond, care printr'un meșter condei de povestitor s'a impus atenției universale.

Suveranul va rămâne pe tot timpul iernii la Sinaia

Contrar obiceiului M. S. Regele nu și va re lua rezidența în București, ci a hotărât să rămână pe tot timpul iernii la Sinaia.

Este întâia oară când Suveranul își stabilește rezidența la Sinaia lăpsind din Capitală un timp atât de îndelungat.

Poveste turcească pentru învățatura românească

Odată, sultanul turcilor, Soleiman cel mare, care a fost un împărat aspru dar și înțelept, a încredințat unuia dintre sfetnicii săi un săculeț cu o mie de lire de aur, să le dea unui cerșetor, pe care îl tot vedea ei Vinerea la ușa moscheii sale împărătești, ori de câte ori trecea sa se iachine, — zicându-i: „Spune-i să se roage pentru mine...”

Iar pentru candelile din moschee (biserică turcească) u porunci, să trimită câte patru oca (cam 4 litri) de untdelemn bun, de fiecare. În moschee erau sute de candelile.

— Așa voui facei, luminate împărate, a răspuns sfetnicul.

Mai pe urmă, sfetnicul gândindu se, găsi că e din cate afară de mult auz pentru un sărac și aiata untdelemn pentru candelile. De aceea, oprî jumătate din litre pentru el, apoi restul îl dete altui deregător mai mic, ajutor al său, să-l ducă săracului.

Acesta, iarăși, găsește la rândul lui, că darul de cinci sute lire, cât rămăsese, e prea mare spre a fi dat ca pomana, și luând și el jumătate din ele, duse punga cu restul și o dădu săracului dela ușa moscheii.

— Ține omule și roagă te pentru sultan, că el îți trimite această milostenie.

Conferința pentru deschiderea liniei Timișoara—Baziaș

A început la Jimbolia o interesantă conferință între delegații C. F. R. și delegații jugoslavii, pentru rezolvarea unei chestiuni de un interes economic deosebit pentru Banat: chestiunea deschiderii liniei ferate între Timișoara și Baziaș.

De ani de zile Baziașul se găsește complet izolat de restul țării, din cauza între-

ruperei liniei ferate care lega această localitate de Timișoara, — linie care, odată cu fixarea graniței între România și Jugoslavia, a fost tăiată.

În convențiunea care urmează a fi încheiată cu delegații sârbi, delegatul român d. Anton Friitt, director în C. F. R., va stabili atât data redeschiderii liniei, cum și toate amănuntele privitoare la circulația în viitor a trenurilor.

Legea electorală în Ungaria

Decăd s'a introdus sistemul parlamentar în olanduele de stat ale Europei, legea electorală constituie o problema principială, care agită în mod intens opinia publică de pretutindeni. Evenimentele ultimelor decenii au produs schimbări radicale în alcătuirea societății, pretutendeni întâmpinăm noi formațiuni economice și sociale, cari scototesc că este de un interes vital pentru ele să participe efectiv la desfășurarea afacerilor publice. Aceste forțe noi au pretins în mod permanent largirea drepturilor politice, așa încât, pentru asigurarea bunului mers al reformelor ce se impuneau, aproape în toată lumea s'a acordat mijlocii drepturi integrale de a contribui la legiferare.

Nu mai Ungaria a fost și este condusă de un restrâns număr de aristocrați latifundiați. Un fir roșu sa zărește în cursul veacurilor: principul anahronic și imoral, preconizat de jurist-prudentul celebru maghiar Werbozy, conform căruia omul care nu este nobil e considerat ca un „obscurum”. (Werbozy: Tripartitum.) Revoluția din 1848 a avut ca rezultat faptul, că în baza averei, a venitului și a unor anumite profesii au intrat și ceilalți cetățeni în cadrele Constituției. Legea V din 1848 a instituit votul electoral censitar, care în 1874 prin articolul de lege 33 s'a schimbat numai ca formă, dănduse drept de alegător acelor cetățeni, cari plăteau un considerabil impozit direct pe avere. În curs de șapte decenii nu s'a realizat nici o lărgire de drept pe cale legislativă.

Până în 1919, numai 15% din cetățeni aveau peste 24 ani se bucurau de dreptul de vot. Astfel a fost posibil, ca Ungaria să aibă un reprezentant al muncitorilor industriali și rurali. (Achim Andrei, agitator printre muncitorii agricoli, încercând să intre în Parlament la 1908 a fost împușcat de către Zilahszky Eodre, căruia actualele Horthy i a dat titlul de „viteză”). Reformele diverse, prin care se proiectase drepturi și concesiuni poporului au fost zadărnice pe motivul ipocrit, că realizarea lor ar însemna lătrăria naționalităților. Totuși în două rânduri au încercat guvernele maghiare să legifereze reforma electorală. În 1913 conțete Țișa a votat legea XIV, prin care se dădea drept de vot aceluia cari puteau produce un certificat de absolvire a șase clase primare. A izbucnit războiul și legea nu s'a aplicat.

Dar mișcarea pentru rezolvirea acestei probleme în cursul războiului nu s'a micșorat. Socialiștii și radicalii au atârșat straziile Budapeștei, și regele Csorl a numit un ministru exclusiv pentru condicarea votului universal, pe Vazsoyi Vamos.

În baza legii din 1913 în listele electorale au fost înscrși 830.000 de alegători, adică 20,8% din cetățeni având peste 24 de ani, iar în baza legii XVII din 1918 (legea Vazsonyi) 33,2% din aceeași categorie a populației. Încheturile imperului habsburgic trozeau strident, prabușirea completă se anunțase, dar Wekerle, jovial și fără emoții, declara că va accoraa votul universal fără restricțiuni. Ca totdeauna în privința aceasta, actual s'a prezintat tardiv! Nu mai zăbovim asupra votului, într'adevăr... general, de sub stăpânirea boșevică. După retrăgerea armatei noastre, Friedrich Istvan, ministrul-președinte, prin ordonanța 5985 din 1919 a proclamat votul universal și secret, conform căruia 65% din locuitorii țării aveau peste 24 de ani au devenit alegători. Acest salt îndrăzneț a îngrijorat pe coatele Bethica, care este un politician eminent conservator. Astfel, în 1922, consultând pe cei mai distinși jur-conșulți ai țării, a dat decretul lege 2200, în baza căruia alegătorii au fost reduși la 58%, menținându-se numai în Budapesta votarea secretă iar în provincie aceea pe față.

Guvernul contelui Bethlen și-a dat seama de dificultățile ce le-ar fi făcut opoziția democratică coalițată ad hoc în vederea combaterii fără considerații a proiectului de lege asupra votului electoral. Prin o tactică iscusită a expulșat vre-o câțiva deputați socialiști din Adunare pe motivul că au fost prea turbulenți. Restul opoziției s'a solidarizat cu ei și a declarat pasivitatea. Acest pricele a fost exloatat de guvern făcând să se voteze legea asupra regulamintului Camerei, care restrânge mult drepturile oratorilor și acordă putere arbitrară aproape fără limită președintelui Camerei. Fără opoziție, din unanimitate o majoritate docila, actualul guvern ungar a votat legea nouă electorală în ultima sesiune parlamentară neîntâmpinând serioase piedici din partea opoziției.

Legea electorală promulgată lunile trecute cuprinde 190 de articole cu un bogat material asupra dreptului de alegele activ și

FOILETON

se cumpere câte patru ocele de untdelemn de fiecare candelă din moscheea mea? Răspunde.

— N'am îndrăznit stăpâne: că de făceam așa, roada pe un an din toată împărăția nu ne-ar fi ajuns. Și afară de asta marelă că-măraș m'ar fi crezut nebun.

— Să i fi spus, că aceasta e porunca mea și dacă și-ar fi răspuns că și eu nu s'atfar, atunci erai dator să-i arăți că nu e nebun, ci tocmai prevăzător. Pentru că judecând după purtarea ta cu lirele date săracului, untdelemnul suferind și el aceeași scădere, treptat, pe la fiecare slujbaș, ar fi ajuns la candelile tocmai cât trebuial..

Dar, fiindcă eu vreau, ca în împărăția mea sa fie dreptate, iar slujbașii să nu fare, iata dau o plădă cu vot: Să vă spânzure în mijlocul orașului chiar cașazi!

Visarion, episcopul Hotinului.

Murga

Se îngâna ziua cu noaptea. Soarele scăpăta priate nouri în fundul văii, aruncând înăpoi un potop de raze pe coasta prăpăstioasă a Goranului.

Toată ziua plouase, de parcă se spărșese zăgăzurile cerului. Florinul răsună ușurat; pădurile, holdele, și iarba, svâneau de bucurie, în puterea de viață nouă dată de ploaia binefăcătoare.

Pasăric, ca scăpate din colivii, ieșiseră

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românului Nr. 7.

Dela primăria comunală Agris.

No 52/1925. (1785)

Publicațiune.

Composesoratul urbariștilor din comuna Agris prin aceasta aduc la cunoștință, că carierele de piatră de var repective teritoriul folosit și până acum, prin esarândare se va da la licitație publică și orală la subsemnata Primărie pe timpul de 2 (doi) ani cu începere dela 1 Ianuarie 1926 până la 31 Decembrie 1927, — în ziua de 30 Septembrie 1925 la orele 9 a. m.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul notarial sub orele oficiose.

Agris, la 14 Sept. 1925.

Președintele a Comp. urbarială.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștință generală, că **Adunarea generală a Promotorului Păuliș**, se va ține în ziua de Duminecă, 27 Septembrie a. c. la orele 10 a. m. în localul primăriei Păuliș, obiectul: defigerea timpului pentru culesul viilor.

(1784) Direcțiunea.

No. 34/1925.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor aduce la cunoștință generală, că în cauza lui firma Fleiszig și Hirschfeld repr. prin Dr. Fuchs Albert pentru 6000 Lei și acc., conform deciziei Judecătoriai de ocol din Chișineu sub No. 1055/1925 mișcătoare pe cale executivă de esc. la 11 Martie 1925, cuprinse și în preț: 23.000 Lei evaluate și anume: 1 bicicletă, 1 motocicletă și 1 vacă se vinde prin licitație publică care se va ține în Siciău în ziua de 28 Septembrie 1925 la orele 11 a. m. (1786)

Balassa, execut. jud. regesc.

Insertii se primesc la Administratia ziarului

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Direcțiunea Generală: București Str. Lascăr Catargiu 11. Uzine: Arad.

Adresa telegrafică: Vagonastra București. Vagonastra Arad. Scrișorii București: Căsuța poștală 136. Arad: Calea Aurel Vlaicu.

Autobuse, camioane pentru 3 tone încărcătură. — Cisterne automobile, 3350 litri capacitate. — Automobile cu pompă de incendiu. — Automobile stropitoare. — Strunguri de precizie de 1000, 1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric. — Grupuri electrogene, mașini de găurit până la 35 mm. — Motoare cu benzină. — Locomobile. — Ferăstrae cu motor de benzină. (1629)

Oferte și devize la cerere.

Răspândiți Tribuna Nouă!

pasiv, asupra circumscripțiilor, asigurării alegerilor fără ingerințe, candidării deputaților, votării pe față, asupra procedurii validării mandatelor și asupra sancțiunilor contra abuzurilor.

Conform acestei legi are drept de vot fiecare bărbat care a împlinit 24 de ani, este cetățean maghiar de 10 ani, locuște de 2 ani în aceeași localitate și a terminat cu succes 4 clase primare. Se acordă drept de alegător și femeilor care au împlinit 30 de ani, au obținut cetățenia ungară de 10 ani, locuiesc de 2 ani în aceeași comună și au terminat 6 clase primare. Sunt suficiente 4 clase primare, dacă femeia dovedește că are cel puțin trei copii legitimi sau trăște din venitul său propriu. Femeile care au calificare universitară sunt alegătoare la orice vârstă. Nu poate fi alegător dacă cineva a fost condamnat pentru lese-măjestate și injurie adusă Guvernatorului, pentru înaltă trădare, agitație sau infracțiune comisă contra „apărării efice a ordinii sociale și de stat“ (art. de lege III. din 1921). Prin aceste măsuri se privează de dreptul de alegător elementele intelectuale ale partidelor socialist și radical, deoarece aproape toți conducătorii socialiști și gazetarii profesând idei de stânga au fost condamnați pentru agitație și călcarea legii III. din 1921.

Am amintit că guvernul a menținut în majoritatea circumscripțiilor votarea pe față.

În Budapesta și în circumscripțiile unde în majoritate populația se ocupă de industrie și comerț s'a acceptat votarea secretă. Se alcătuiesc liste cu atâția candidați câți urmează să fie aleși în acea circumscripție. Se votează pe întreaga listă, iar corecțiile nu se iau în considerare. Locurile se distribuie constatându-se coeficientul care rezultă dacă se împărțește totalul voturilor intrunite cu numărul deputaților ce urmează a fi aleși. De câte ori se cuprinde acest coeficient în numărul voturilor unei liste, atâtea locuri se va da acelei liste.

Validarea mandatelor se face de către Contenciosul administrativ, care poate decreta nu numai invalidarea unui mandat atribuit, ci este în drept să declare ales ca deputat pe alt candidat, dacă se probează că președintele comisiei electorale a proclamat rezultatul alegerii în mod ilegal sau incorect. În acest mod punându-se condițiuni severe de incompatibilitate, alșii cari nu sunt pe placul guvernului pot fi privați ușor de mandatul câștigat.

Iată principiile generale, cari caracterizează noua lege electorală maghiară și care asigură pe timp îndelungat puterea pe seama actualului regim.

Budapesta, Septembrie 1925.

M. B. Rucăreanu (Tara Noastră)

Expozeul reprezentantului României la Liga Națiunilor

Geneva, 16. — În ședința de azi dimineață a Adunării generale a Societății Națiunilor s'a încheiat discuția asupra raportului general prezentat de consiliul Societății și de secretariat.

Cel dintâi a luat cuvântul d. I. G. Duca, ministrul de externe al României, care a rostit o magistrală cuvântare și care a fost unanim aplaudată de întreaga asistență.

Publicăm aci textul cuvântărei: Cred că nici o persoană imparțială nu va

citi raportul asupra operei Consiliului fără a simți mare încredere în viitorul Societății Națiunilor. Într-o serie întregă de domenii de cel mai înalt interes pentru umanitate, Societatea Națiunilor a adus deja într-o mare măsură partea sa de contribuție; veți înțelege deci că în aceste condițiuni voi vota fără nici o rezervă raportul care ne este prezentat. Țiu cu toate acestea a vă aduce câteva observații și mai ales în ce privește chestiunea minorităților.

Politica României față de minorități

Impărtășesc opinia emisă în această adunare că nu numai în interesul justiției nu numai în interesul tratatelor pe care fiecare din noi le am semnat, nu numai în interesul consolidării păcii generale, care este scopul nostru suprem a tuturor, dar că este chiar în interesul propriu al statelor cari au minorități pe teritoriul lor, de a asigura acestora un regim de dreptate și generozitate.

În consecință țin, a afirma dela această tribună în numele țării mele, că noi suntem decisi a avea în privința minorităților o politică inspirată de spiritul cel mai larg de liberalism.

Pentru România, și cred că acest punct de vedere trebuie împărtășit de toată Adunarea, chestiunea minorităților se prezintă sub un dublu aspect. Stătea sub obligația de a acorda o protecție minorităților, dar aranjamentul trebuie să fie bilateral minoritățile la rândul lor, au datoria de a fi loiale vis-a-vis de statul din care fac parte. Dacă aceste două condiții nu sunt îndeplinite, nu va fi posibilă o adevărată desarmare morală, și nu va putea să fie o adevărată consolidare a păcii, în sensul pe care noi îl dorim și pe care îl urmărim, noi toți.

Pentru respectul dreptății

Nu credem că adevăratul mijloc de a proteja minoritățile este de a se ocupa de detalii procedurii și în ce ne privește, noi avem o încredere absolută în spiritul de dreptate, în imparțialitatea operei Consiliului Societății Națiunilor. Noi avem în Consiliul Soc. Națiunilor această încredere absolută.

Domnilor și Doamnelor, pentru că știm că Consiliul privește probleme minorităților sub dublu aspect despre care v'am vorbit, prin urmare el nu va admite niciodată ca chestiunea minorităților să poată deveni pentru unii un iavor de obligații constante și pentru alții un pretext de agitații interesate. Noi știm că Consiliul Soc. Națiunilor va face tot ce îi stă în puterea sa pentru a împiedica un astfel de rezultat pe cât de inadmisibil pe atât de paradoxal.

S'a vorbit aci în ultimele zile de necesitatea de a modifica statutul minorităților. După părerea noastră dacă această necesitate se impune, ar trebui să se facă modi-

ficările în sensul propunerii care a fost depusă aci de onorabilul nostru coleg primul delegat al Lituaniei, Dl Galvansuskas. Dealtminteala nu este pentru prima oară când România se exprimă în acest fel; de fapt când în momentul semnării tratatului dela Versailles s'a propus pentru prima oară de a se introduce în tratat clauzele relative

la protejarea minorităților. România a declarat că ea nu face nici o obiecție, dar cu o condiție ca aceste clauze să aibă un caracter general; altfel s'ar ajunge la împărțirea lumii în țări cu o suveranitate absolută și în țări cu o suveranitate restrânsă, ceea ce este incompatibil cu principiile democratice cari domnesc în timpurile moderne.

România și protocolul din Geneva

Și acum permiteți-mi de a vă vorbi foarte scurt de această arzătoare problema în jurul căreia au avut loc toate discuțiile din zilele acestea a protocolului din Geneva, țin mai întâi a vă declara că ori cari ar fi rezultatele la cari s'ar ajunge și cu toate controversele care pot să ne separe actualmente România va rămâne credincioasă principiului protocolului din Geneva.

Arbitrajul, siguranța și desarmarea sunt cele trei elemente care pentru publicul din țara mea sunt inseparabile și indispensabile pentru triumful definitiv al păcii mondiale pentru că diplomația modernă pretinde mai întâi de toate sinceritatea; permiteți-mi de a vă spune că preferințele noastre ar fi fost pentru un proiect de protocol conținând obligațiuni mai vădit obligatorii ca acele prevăzute în protocolul dela Geneva.

Chestiunea obligațiilor

În adevăr dacă examinăm situația geografică a țării mele veți înțelege, sunt sigur pentru ce avem aceste preferințe; noi ne dăm perfect seama de dificultățile pe cari anumite state le-au întâmpinat pentru a face să se admită stipulațiunile cu caracter obligator în cursul acestui an dificultățile cari s'au întâmpinat pentru admiterea chiar a obligațiilor celor mai neînsemnate a protocolului din ultimul an. În aceste condițiuni veți înțelege că nu putem sacrifica posibilitățile politice actuale, dorinței de a obține mai mult.

Prin urmare, așteptăm ora când protocolul din Geneva și principiile sale vor putea fi admise și așteptăm această oră cu încredere, dar suntem de părere că nu i deajuns de a aștepta în pasivitate, nu putem să rămânem inactivi până în momentul când protocolul va putea fi acceptat, trebuie ca toți în măsura puterilor noastre a lucra la consolidarea păcii.

Acordurile regionale

Permiteți-mi, de a vă arăta pe scurt cum este privită în România opera care trebuie să o îndeplinim: în primul rând, noi credem că trebuie să realizăm acorduri regionale. S'a vorbit în ultimele zile despre aceasta și voi adoga că în ceea ce ne privește, România a încheiat deja asemenea acorduri și că se va forța de a încheia altele în viitor.

Ideia arbitrajului

De altă parte, ideia arbitrajului se impune din ce în ce mai mult umanității, astfel că în toate ocaziile când noi vom putea încheia tratate de arbitraj noi o vom face și vă putem anunța că, în acest moment chiar, România negociază cu mai multe puteri tratate de acest fel, pentru a arăta într-un mod mai efectiv și mai puternic pacifismul care ne însușește. Noi oferim tuturor statelor vecine cu România — fără excepție — de a încheia cu ele pacte permanente — de non-agresiune; — suntem gata a semna asemenea convenții cu toți

vecinii noștri pentru că niciodată și nici la una din frontierele noastre nu vom să ne facem culpabili de crimă de agresiune și mai ales că Societatea Națiunilor să știe că pretutindeni unde se va pune o problemă de ordin pacific, pretutindeni unde va fi posibil de a executa o acțiune în sensul de apropiere și de pacificare a popoarelor, pretutindeni ne veți găsi doamnelor și domnilor alături de dvoastră, gata a colabora cu dvoastră în această direcție și a da în limita mijloacelor noastre tot concursul la această politică.

Lucrând astfel și preparând sosirea triumfului definitiv a principiilor conținute în protocolul dela Geneva, avem satisfacția de a colabora la o mare operă care va trebui să și realizeze în curând. În același timp noi avem conștiința că îndeplinim în mod integral datoria noastră față de țări, față de Societatea Națiunilor și în sfârșit față de aspirațiile cele mai înalte ale umanității.

Impresionantul discurs al dlui ministru I. G. Duca a fost ascultat cu un interes deosebit de către întreaga adunare a Soc. Națiunilor.

Ministrul de externe al României a fost ovacionat de o numeroasă asistență, și atât oamenii politici aflați la Geneva, cât și presa au relevat importanța politică a declarațiilor dsale, cum și modul impecabil în care au fost rostite.

Societatea Națiunilor și politica minorităților

GENEVA. — Propanerea de a extinde tratamentul minorităților la toate Statele făcând parte din Societatea Națiunilor a fost trimisă de Comisia a X-a înaintea Consiliului, în urma dezbaterilor laborioase.

România a ținut cu această ocazie să afirme din nou punctul său de vedere expus la conferința de pace, nu în speranța unei realizări imediate dar în vederea viitorului ca să se știe că România a susținut întotdeauna egalitatea drepturilor și obligațiilor pentru toate popoarele.

Ce este important în această ocazie este că Robert Cecil, delegatul Angliei și H. Mans, delegatul Belgiei au declarat că propunerile contelui Apponyi privitor la modificarea procedurii pentru plângerile minorităților sunt inadmisibile. Ei au afirmat categoric că procedura actuală dă întreagă satisfacție drepturilor și revendicărilor minoritare.

Astfel că o campanie întregă condusă de unguri de mai mulți ani prin ziare și înaintea congreselor Internaționale a eșuat.

Pastel

Pe drumul frânt din murgine de lan. Doi boi cu gatu 'n jug pășesc egale (E unul porumbac, cellat bălan) Trăgând un car ce scârțâie pe cale De salt'n aer paseri speriate De pe culcușul cald, ascuns în iarbă.

Văzduhul de căldură stă să fiarbă, Și nici un pic de vânt — ușor — nu [bate...]

În car muat de oboasă și căldură Un moș cu părul alb a adormit Cu capu pe un braț de fân cosit, (El n'a simțit — viclean cum somnul [fură]

Cu tot stridentul cântec scârțâit) Plăvănit dela plug însau simțit, Și îndemnați de-o poftă dobitoacă, S'au abătut în lan cu car cu tot; Și cum e grâu'nalt și verde — parcă Plăvăniți cu căruța sunt o barcă Ce stă pe valuri — ușurea — și joacă Pe loc, fără un pic de spor l'anonot.

„Cosiuzeana“ Constantin Cișcan

Scrisori

I.

Și nu-i știuta șoptă a găului, ci când Stăpân se 'nalță dorul tăcerilor din minte, I-un cântec ce nu-și are nici nume, nici cuvinte, Nu-i rugă și nici jale, Și-i totuși trist și blând.

Și nu mă 'ncerc vre o vorbă să-i potrivec, mă tem Că 'aș prefăce 'n gânduri și gândurile dor Că-ă răzvrățiri nebune așeza 'n graiul lor Pe când supușă sorții așa-e și doar te chem

Iși crește vremea stăvilii pe drumul dintr-o... Și tot mai greu le număr și-ș tot mai ne'ndurate... Ce bine le mai știe tăcutul cânt pe toate Și nu știu cine-mai spune că îl ascultă doi...

II.

De mult mi-am închis o.hii Și-acum te am aproape... Stând stavilă luminei, plecatele pleoape Te-am intrupat în ochii închiși Din două la rimi, Prinos al nesfârșitei, duiosiei noastre patimi...

Și-acum să îți scriu... De unde să 'ncep?... A, știți, dorite, Să nu te uitiți la slove d-or fi cumva 'ncalcite, Căci, vezi, de-mi deschiid ochii dia nou din ei te perd...

Și mi-i eșă de bine în gând cum te dezmiard. Sunt singură, e seară și mi-i atât de jale Că mi vine să plâng însămi de mila dragei tale. — Mă 'ntreb câteodată noi cum am fi putut Trăi o 'ntregă viață de nu ne-am fi știut?... De mult chema norocul la mijloc de cărări Dar două vieți stânghere duceam spre două zări, — Și tu ai fost totuși ce s'a 'ncrezut că ești Cărări ce duc spre rauri și aicea pe pământ...

Tu nu căta de-s lacrimi pe foaia mea — ades I-un plâns al unor gânduri ce trec peste 'nțeleș, Și nu gândeți nimica de-am scris vre-un rând neban, — Așa mi-i dor de tine Că nu mai știu ce spun, Și nu știu cum cuvinte să caut, Cum s'aleg, Să-mi leg în ele dorul, Să-ți l trimet întreg...

ELENA FARAGO

(Răsăritul)

I, Gr. M. Stujeru.

Cum se va realiza ideea pactului de siguranță

— Pe o cale sau alta el totuși va deveni un fapt împlinit —

Convins că ideea unui pact de siguranță pentru garantarea păcii generale în Europa nu se va putea realiza pe calea unei înțelegeri generale și comune încheiată, una și singură, pentru toate țările, un diplomat care păstrează anonimul scrie în ziarul francez „Le Temps” următoarele:

„Este sigur că situația Angliei e destul de delicată în fața adunării Societății Națiilor care va avea să se ocupe de protocolul relativ la arbitraj, la siguranță și reducerea armamentelor cari prin opoziția Angliei au fost repuse în discuție.

Atașamentul Franței la protocol și refuzul Angliei de a-l aproba pot crea încă nu o situație dificilă, ci puțin delicată. Dar discursul dlui Paisleve a făcut mult ca să se risipească unele îngrijorări în acest sens.

Formula prin care se va ajunge la scopul dictat de protocol procedându-se la încheierea de pacte regionale, va face ca Societatea Națiilor să se poată pronunța în favoarea politicii de pace astfel preconizată.

Di Paisleve în strălucitul său discurs a pus în evidență foloasele generale obținute dintr-o deplină înțelegere anglo-franceză.

În ce privește pactul occidental se poate socoti că acordul este complet între aliați. De n-ar fi așa nu s-ar fi putut lua hotărârea de a se adresa dlui Stresemann o invitație pentru o întâlnire cu miniștrii de externe ai statelor aliate ca să fie începute negocierile directe, pe picior de egalitate așa cum a cerut mereu Germania.

Odată ce se stabilește întâlnirea miniștrilor aliați pentru schimbul de vederi, este cert că acordul are toate posibilitățile de reușită.

Se știe de altfel — adaugă „Le Temps” — că au fost formal desmișcate știrile date de unele ziare engleze asupra opiniilor se-

parate ale juriștilor belgieni și italieni. Acele ziare au afirmat că ei ar fi favorabil în totul pretențiilor germane.

Este sigur că acele informații erau tendențioase, după cum s'a putut apoi constata din dezbaterile juriștilor. D. Gauss șeful delegației germane, a dovedit la Londra un real spirit de conciliație așa că s'a putut lucra cu spor în direcția dorită.

Rămâne de știut precis prin ce concesii s'a putut obține o apropiere atât de însemnată între cele două teze puse în discuție.

Se afirmă în unele cercuri că alături de d. Stresemann, va fi și Cancelarul Luther, la întrunirea miniștrilor aliați.

Tot astfel cei bine informați, susțin că și guvernul din Praga ca și cel din Varșovia ar putea fi direct interesați la aceste tratative, ceea ce ar face ca dezbaterile să fie mult mai vaste.

Realizarea pactului de siguranță, în orice formă s'ar face, este și va fi o operă de mare importanță, dar a-l da o extindere prea vastă s'ar putea să fie prin însuși acest fapt slăbit, — conchide organul francez.

În ziua în care se va fi obținut garanția definitivă pentru Europa occidentală și centrală, atmosfera politică va fi cu totul schimbată și soluționarea chestiunilor rămase încă în suspensie de o parte și alta și cari stănesc încă încredere, se vor fi simplificate mult.

Dar ar fi o greșală ca să se lege de încheierea pactului și chestiuni cari sunt și trebuie să rămână independența unele de altele și a căror bază e limitată prin tratatele de pace.

În orice caz pe calea aranjărilor definitive, trebuie să se umble cu multă prudență. Organizarea păcii nu poate fi decât rezultatul unor lungi și laborioase eforturi.

Parate ale juriștilor belgieni și italieni. Acele ziare au afirmat că ei ar fi favorabil în totul pretențiilor germane.

Este sigur că acele informații erau tendențioase, după cum s'a putut apoi constata din dezbaterile juriștilor. D. Gauss șeful delegației germane, a dovedit la Londra un real spirit de conciliație așa că s'a putut lucra cu spor în direcția dorită.

Rămâne de știut precis prin ce concesii s'a putut obține o apropiere atât de însemnată între cele două teze puse în discuție.

Se afirmă în unele cercuri că alături de d. Stresemann, va fi și Cancelarul Luther, la întrunirea miniștrilor aliați.

Tot astfel cei bine informați, susțin că și guvernul din Praga ca și cel din Varșovia ar putea fi direct interesați la aceste tratative, ceea ce ar face ca dezbaterile să fie mult mai vaste.

Realizarea pactului de siguranță, în orice formă s'ar face, este și va fi o operă de mare importanță, dar a-l da o extindere prea vastă s'ar putea să fie prin însuși acest fapt slăbit, — conchide organul francez.

În ziua în care se va fi obținut garanția definitivă pentru Europa occidentală și centrală, atmosfera politică va fi cu totul schimbată și soluționarea chestiunilor rămase încă în suspensie de o parte și alta și cari stănesc încă încredere, se vor fi simplificate mult.

Dar ar fi o greșală ca să se lege de încheierea pactului și chestiuni cari sunt și trebuie să rămână independența unele de altele și a căror bază e limitată prin tratatele de pace.

În orice caz pe calea aranjărilor definitive, trebuie să se umble cu multă prudență. Organizarea păcii nu poate fi decât rezultatul unor lungi și laborioase eforturi.

Aplicarea legii radiofoniei

În urma referatului direcțiunii radio- comunicațiilor, consiliul de miniștri a aprobat următoarele taxe pentru verificarea posturilor radio-telefonice, cum și prețul abonamentelor pentru posturile de recepție și cele de emisie-recepție.

Verificarea și controlarea unui post radio-telegrafic până la 20 Watts, odată pentru totdauna 3000 lei; pentru un post de 50 Watts 6000 lei; iar pentru un post a cărui putere de alimentație trece de 50 Watts 9000 lei.

Verificarea posturilor de pe nave, aeronaui, indiferent de numărul de Watts, 3000 lei.

Verificarea unui post radio-telegrafic de recepție cu antenă sau cadru, cu detector de cristal 150 lei; pentru 3 lămpi 200 lei; iar pentru posturile cu peste 3 lămpi 250 lei.

Verificarea oricărui post de recepție și emisie 10.000 lei; pentru mutare sau ceziune se vor încasa aceleași taxe ca și pentru posturile noi.

Posturile de emisie de pe nave vor plăti o mie de lei anual.

Posturile fixe cu cadru sau antenă și cu detector de cristal vor plăti 300 lei anual; cele cu trei lămpi 400 lei, iar cele cu mai mult de 3 lămpi vor plăti 500 lei anual.

Pentru posturile de recepție-emisie instalate la fabricile de aparate sau pentru cele importate, se va plăti 2500 lei pentru 20 de Watts; 3500 pentru cele de 50 Watts; iar pentru cele cari trec de 50 de Watts 4500 lei.

Posturile dela școli, observatoare și în genere posturile astronomice vor plăti un abonament redus de 1000 lei anual.

Pentru posturile instalate la societățile pentru exploatarea uzinelor electrice, întreprinderilor hidraulice, gazului metan, cărbunilor, petrolului și la alte instituții de interes general, posturile menite să facă legătura între diferitele secțiuni ale aceleiași întreprinderi, indiferent de puterea lor de alimentație, abonamentul va fi de 20.000 lei anual.

În cazul de transferare a posturilor noul titular va plăti taxa de abonament pe restul anului în curs, chiar dacă vechiul titular a plătit abonamentul pe tot anul.

Autorizația de funcționare nu se va elibera decât după ce titularul postului va fi plătit taxa de verificare și prețul abonamentului anticipat.

Mutările de posturi în același oraș sau în alte orașe, făcute prin intermediul direcției postelor, se vor plăti după deviz; iar mutările făcute prin instalatorii particulari se vor face prin bună învoială între părți.

În urma referatului direcțiunii radio- comunicațiilor, consiliul de miniștri a aprobat următoarele taxe pentru verificarea posturilor radio-telefonice, cum și prețul abonamentelor pentru posturile de recepție și cele de emisie-recepție.

Verificarea și controlarea unui post radio-telegrafic până la 20 Watts, odată pentru totdauna 3000 lei; pentru un post de 50 Watts 6000 lei; iar pentru un post a cărui putere de alimentație trece de 50 Watts 9000 lei.

Verificarea posturilor de pe nave, aeronaui, indiferent de numărul de Watts, 3000 lei.

Verificarea unui post radio-telegrafic de recepție cu antenă sau cadru, cu detector de cristal 150 lei; pentru 3 lămpi 200 lei; iar pentru posturile cu peste 3 lămpi 250 lei.

Verificarea oricărui post de recepție și emisie 10.000 lei; pentru mutare sau ceziune se vor încasa aceleași taxe ca și pentru posturile noi.

Posturile de emisie de pe nave vor plăti o mie de lei anual.

Posturile fixe cu cadru sau antenă și cu detector de cristal vor plăti 300 lei anual; cele cu trei lămpi 400 lei, iar cele cu mai mult de 3 lămpi vor plăti 500 lei anual.

Pentru posturile de recepție-emisie instalate la fabricile de aparate sau pentru cele importate, se va plăti 2500 lei pentru 20 de Watts; 3500 pentru cele de 50 Watts; iar pentru cele cari trec de 50 de Watts 4500 lei.

Posturile dela școli, observatoare și în genere posturile astronomice vor plăti un abonament redus de 1000 lei anual.

Pentru posturile instalate la societățile pentru exploatarea uzinelor electrice, întreprinderilor hidraulice, gazului metan, cărbunilor, petrolului și la alte instituții de interes general, posturile menite să facă legătura între diferitele secțiuni ale aceleiași întreprinderi, indiferent de puterea lor de alimentație, abonamentul va fi de 20.000 lei anual.

În cazul de transferare a posturilor noul titular va plăti taxa de abonament pe restul anului în curs, chiar dacă vechiul titular a plătit abonamentul pe tot anul.

Autorizația de funcționare nu se va elibera decât după ce titularul postului va fi plătit taxa de verificare și prețul abonamentului anticipat.

Mutările de posturi în același oraș sau în alte orașe, făcute prin intermediul direcției postelor, se vor plăti după deviz; iar mutările făcute prin instalatorii particulari se vor face prin bună învoială între părți.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințe imediat când văd o neregularitate în privința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onorabilii noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască a-și aduce conturile în ordine.

Serbările pentru recunoașterea Serbariei Patriarhiei

Delegații patriarhali se vor întoarce dela Varșovia în primele zile din săptămâna viitoare.

Joi, 24 Septembrie ei vor înmâna I. P. S. S. Patriarhului Miron „tomoșul” de recunoaștere a patriarhiei românești.

Cu această ocazie vor avea loc mari solemnități la care vor lua parte membrii Guvernului, armata autoritățile școlare etc.

Guvernul grec vrea să fortifice unele localități din Macedonia

Ziarul „Politica” anunță că guvernul grec a numit o comisiune compusă din ofițeri de stat major cari să opineze care localități din Macedonia trebuie fortificate.

Aplicarea reformei administrative

Prefecții de județe din vechiul regat au fost convocați la ministerul de interne, în vederea aplicării reformei administrative.

Intrucât până acum nu s'au trimis circularile precize în această privință, s'au dat prefecților instrucțiuni verbale de către d. C. Dimitriu președintele comisiei de aplicare a reformei administrative, asupra organizării comunei și asupra felului cum vor fi repartizați funcționarii.

Un concert polonez în Arad

În seara de 7 Octombrie, un cor compus din cincizeci studenți dela Universitatea din Cracovia (Polonia) va da un concert în sala mare a Palatului Cultural din localitate.

Intocmirea listelor pentru camerele de muncă

Organele în subordine atât cele centrale cât și cele exteriore din întreaga țară, ce depind de direcțiunile generale ale căilor ferate române, serviciul maritim român și navigațiunii fluviale române, au primit instrucțiuni din partea ministrului muncii, cooperatiunii și asigurărilor sociale să dea inspectorilor respectivi al muncii, le cerere, toate datele necesare în vederea întocmirii listelor de alegători și Camerele de muncă.

Comuniștii arestați la Timișoara

Timișoara. — Cu prilejul unei întruniri ținută la sediul sindicatelor pentru a se protesta împotriva arestării la București a sindicaliștilor adunați în congres, poliția a oprit trei arestați.

O conferință pentru regularizarea chestiei pașapoartelor

Comitetul tehnic al Societății Națiilor s'a exprimat în favoarea convocării unei conferințe internaționale care va avea de scop orânduirea chestiunii pașapoartelor.

Com-tagii bulgari invadează în Macedonia sârbească

BELGRAD. — Ziarul „Vremea” anunță că o bandă de peste 100 de comitagii bulgari au trecut peste râul Vardar în Macedonia.

Faptul fiind semnalat, autoritățile superioare jugoslave au trimis pe urmele bandei detașamente militare și jandarmi, precum și potere formate din locuitori.

După o urmărire de două ore, detașamentele militare au ajuns banda, cu care au angajat o luptă sângeroasă.

În cursul acestei lupte au fost omorâți 16 comitagii, care s'a stabilit că sunt originari din Bulgaria.

Intre morți se află și un ofițer din armata bulgară și un avocat.

Cinci comitagii au fost prinși și s'a stabilit că sunt studenți ai Universității din Sofia. Restul comitagilor au reușit să se retragă pe teritoriul bulgar.

Guvernul jugoslav a protestat energic la Sofia, contra acestei noi incursiuni.

Regele Boris confirmă 4 hotărâri de condamnări la moarte

Regele Boris a confirmat ieri 4 hotărâri de condamnare la moarte.

Aceste hotărâri privesc pe delincvenții de drept comun cari s'au făcut culpabili de crime și tâlhării.

Ei vor fi executați în cursul acestei săptămâni prin spânzurătoare.

Intervederea Vintilă Brătianu M. Oromolu

La Banca Națională a avut loc o importantă și lungă intervenție între d-nii Vintilă Brătianu și M. Oromolu.

Ministrul de finanțe a pus în curent pe guvernatorul Băncii Naționale de dispozițiile cercurilor financiare din occident.

În al doilea rând s'a discutat, — ceea ce a fost și obiectul principal al vizitei dlui Vintilă Brătianu la d. Oromolu, — reorganizarea Băncii Naționale — deschiderea subscripției pentru mărirea capitalului — și realizarea convenției dintre Stat și institutul de emisie.

Marile manevre ale armatei engleze

Londra, 15. — După exerciții preliminare și pregătitoare primele manevre britanice — dela război înceac — vor începe săptămâna viitoare. Exerciții strategice și tactice, dobândite în urma ultimelor experiențe vor fi aplicate și organizația antebelică în unire cu noile arme și desfășurări în transport și în comunicații vor fi supuse unor încercări severe. Forțele opuse vor fi conduse de generalul Sir Philip Chetwode care are comanda trupelor din Aldershot și de generalul Sir Alexander Goldley comandantul detașamentelor sudice. Regiunea unde se vor desfășura manevrele este un câmpierat cuprins între Reading, Chichester, Blandford și Devizes inclusiv șesul din Salisbury. Aeroplanele și tancurile vor juca un rol însemnat în aceste operațiuni.

Noul succes francez în Maroc

PARIS. — Se anunță din Fez că francezii au luat cu asalt în mod strălucit postul și satul Mezraoua. Inamicul s'a retras în dezordine spre Nord. În centrul frontului numeroși dizidenți s'au supus. În urma operațiunilor din sectorul Isoual Taffrant Teroual s'au supus 1500 de familii.

Bibliografie

A apărut în editura „CARTEA ROMÂNESCĂ”:

Biblioteca Minerva, No. 118: „Povestiri extraordinare”, de Edgar Poe, trad. de N. Dascovici. Prețul Lei 5.

Cunoștințe folositoare, Seria C., No. 22: „Sp. C. Harle”, de I. Simionescu, profesor univ. Prețul Lei 4.

Cunoștințe folositoare, Seria A., N. 27: „Reumatismul și Arterioscleroza”, de dr. N. Căhănescu. Prețul Lei 4.

„Orășe din România”, cu 62 figuri, de I. Simionescu, prof. univ. Prețul Lei 80.

Biblioteca Minerva, No. 181: „Povestiri și Nuvele”, de Charles Nodier, trad. de N. N. Răutu. Prețul Lei 8.

Pagini Alese No. 196: din scriitorii români de Ion Adam „Sub Arșiță”. Prețul Lei 3.

Pagini Alese, No. 159: „Clocotii vechi și noi”, de Filimon Nicolae. Prețul Lei 3.

Se află de vânzare la toate librăriile din țară.

Conferința internațională a invalizilor de război la Geneva

GENEVA. — Vineri și Sămbătă va avea loc la Geneva o conferință internațională a invalizilor și participanților de război din inițiativa „Asociației de invalizi” din Franța.

Scopul conferinței este de a se găsi mijlocul pentru apărarea intereselor invalizilor de război din toate Statele și pentru a se asigura menținerea păcii europene. La conferință vor participa delegați din România, Jugoslavia, Cehoslovacia, Italia, Franța, Austria și Germania.

Nouii numiri în învățământul universitar

M. S. Regele a semnat decretul de numire a noui profesori universitari și a noui decani ai diferitelor facultăți.

Asfel:

D. G. Leon, profesor agregat la catedra de finanțe și statistică, dela facultatea de drept din Cluj, se numește profesor titular la aceeași catedră pe ziua de 1 Ianuarie 1926.

D. N. Ghiulea, profesor agregat la catedra „Politica socială” dela facultatea de

drept din Cluj, se numește titular la aceeași catedră pe ziua de 1 Ianuarie 1926.

D. dr. Iuliu Orient, conferențiar suplinitor de toxicologie la facultatea de medicină din Cluj, se numește cu titlu definitiv, în același post, pe ziua de 1 Octombrie 1925.

D. Istrate Micescu, doctor în drept, se numește, conform art. 81 din legea învățământului secundar și superior, profesor definitiv la catedra de drept civil (licență) dela facultatea de drept în Iași.

D. dr. Domițian Spanu se numește, pe ziua de 1 Oct. 1925 profesor agregat la catedra de teologie morală dela facultatea de teologie din Cernăuți.

D. prof. R. Căndeș se numește pe ziua de 1 Iulie 1925 rector al universității din Cernăuți pe un period de 3 ani.

D. prof. N. Cotos se confirmă ca decan al facultății de teologie din Cernăuți, pe timp de 2 ani, începând dela 1 Iulie 1925.

D. prof. A. Ieșan, se confirmă ca decan al facultății de litere din Cernăuți, pe timp de 2 ani, începând dela 1 Iulie 1925.

D. prof. S. Stoilov se confirmă ca decan al facultății de științe dela universitatea din Cernăuți, pe timp de 2 ani începând dela 1 Iulie 1925.

D. Aristide Bazilescu se numește conferențiar cu titlu definitiv la catedra de economie politică dela facultatea de drept din București pe ziua de 1 Oct. 1925.

România oferă Rusiei un pact de neagresiune

După părăsirea adunării Ligii Națiilor, d. Duca fiind rugat, de trimisul special al ziarului „Prager Presse”, să precizeze ideile dezvoltate în discursul pronunțat la adunarea L'g-i Națiilor cu privire la atitudinea României în chestiunea siguranței, d. Duca a făcut importante declarații, spunând între altele următoarele:

„Nu avem nici un fel de raporturi diplomatice cu Rusia sovietică, deși România este dispusă în principiu să recunoască Rusia sovietică.

Noi recunoaștem dealfel fiecărui stat absolută libertate de a-și alege liber forma de stat care i convine mai bine.

Cauza lipsei de raporturi dintre România și Rusia sovietică trebuie căutată în împrejurarea că Rusia a refuzat să recunoască integritatea teritorială a României continuând să formuleze pretențiuni asupra Basarabiei deși nu are în sprjiunul său nici motive de drept cu atât mai puțin motive economice sau etnice.

Trebuie să repet că aserțiunea Moscovei prin care se atribuie României intenții agresive este cu totul falsă și lipsită de temei.

România n'a avut niciodată și nici nu va putea avea intenții agresive față de vecinii săi deoarece după războiul mondial și-a realizat unitatea națională completă. Numai avem astăzi nici un fel de pretențiuni teritoriale ci avem împreună nevoie de liniște spre a completa golurile și pierderile pe cari le-am suferit din cauza soartei nedrepte pe care am împărțit-o atâtea sute de ani.

Suntem în plină perioadă de consolidare și putem afirma cu cea mai desăvârșită sinceritate că pacifismul României nu este pentru noi o simplă formulă, ci un interes vital.

Cea mai bună dovadă a intențiilor noastre pașnice față de sovietici este faptul că am mai făcut Rusiei propuneri să încheiem un acord prin care ambii contractanți ne-am fi obligat să renunțăm la orice atac reciproc.

Rusia a avut cunoștință de această ofertă a noastră pe care a formulat-o încă în 1922 dl prim ministru Brătianu, la care însă nu ni s'a dat până astăzi nici un răspuns.

Ei bine, așa să vă spun că noi menținem și astăzi propunerea noastră de atunci.

Moartea unui renegeat

Cluj. — Eri, la ora 1 ziua, a fost găsit pe treptele palatului Banffy din localitate, cadavrul scaldat în sânge al unui bătrân de vreo 60 de ani.

În curând s'a constatat că mortul este Istvan Szentimrei, fost inspector școlar, iar după unirea Ard alului cu țara românească, referent al Statului romano-catolic din localitate, în chestiuni școlare.

De origine română, Szentimrei a încercat să-și uite trecutul, și-a maghiarizat numele și guvernul maghar l'a răsplătit numindu-l director al liceului de stat din Sibiu.

Tânărul director de liceu ajuns la scop, și-a dat toate silințele să câștige noi merite. Deși elevii liceului erau 80 la sută români, directorul Szentimrei a oprit cu strășnicie întrebuințarea limbii române, lăsând în 1907 următorul specific ordin:

„Deoarece limba de predare a liceului din Sibiu este cea maghiară, întrebuințarea limbii valhe este oprită nu numai între zidarile liceului, ci și pe câmpul de jocuri rezervat pentru elevi”.

Și, în curând, liceul din Sibiu s'a transformat într-o temniță a elevilor români. S'a început un război de exterminare contra bietilor fii de țărani cari, au părăsit, pe rând, liceul fostului român Szentimrei, plecând la Blaj, Brașov și Năsăud.

A venit războiul mondial și, în 1917, Szent mrei a devenit inspector școlar cu sediul la Cluj.

Unirea Ardealului cu vechiul regat a făcut ca întregul plan de viață al bietului Szentimrei să se prăbușească.

Și atunci, acest bătrân, a refuzat propunerea ce i s'a făcut ca să se românezeze. El știa că a greșit odată și nu voia să greșescă și a doua oară, preferând să suporte sarcina întregă a greșelii sale din tinerețe.

Și în loc să comită o nouă inconștență, ca atâți renegeați din trecut transformați astăzi în teribili patrioți tricolori, bătrănel Szentimrei, s'a mulțumit să moară sărac și ca referent al Statului romano-catolic din Ardeal.

Ultima oră

M. S. Regele va petrece iarna la Sinaia

BUCUREȘTI. — M. S. Regele sa hotărât că toată iarna va petrece la Sinaia în urma sfatului primit dela medicii săi.

Achitarea datorilor rusești față de Franța

PARIS. — Ziarul Newyork Herald anunță, că între Franța și Rusia s'ar fi legat o înțelegere în ce privește achitarea datorilor făcute înainte de război. În una dintre conferințele cari au avut loc în această chestie, Krassin, ambasadorul sovietic a declarat, că valoarea rentelor, cari se află în proprietatea francezilor se vor achita cu 50 procente din prețul lor, sau se vor emite noi rente de aceasta valoare. Față de a-

ceasta, Sovietele cer, ca Franța să renunțe la toate altele confiscate în Rusia, iar floata Wrangl să fie predată Rusiei. Krassin, în scurt timp va călători la Moscova, ca să primească împuternicire din partea guvernului său a face oferta guvernului francez.

Criza de guvern în Germania

BERLIN. — În Germania guvernul e amenințat din partea agitației partidului național, care a început o agitație înverșunată contra guvernului, pe baza pactului de siguranță.

Mari inundații în Dobrogea

BUCUREȘTI — În Dobrogea ploile torențiale au cauzat mari inundații. Traficul căilor ferate e în mai multe locuri întrerupt.

Examenle de Bacalaureat din sesiunea de toamna

Se aduce la cunoastinta absolventilor de opt clase...

pectoratului scolar din Timisoara. Examenul incepe in ziua de 25 Sept.

Candidatii vor depune petitiile de inscriere...

Economice.

Exploatari Forestiere

Ministerul agriculturii a aprobat urmatoarele brevete...

Amenajamentul pentru exploatare al padurii Budoiu...

Amenajamentul pentru exploatare al padurii Derna...

Regulamentul de exploatare al padurii Contu...

Regulamentul de exploatare al padurii Pusii Moldovitei...

Regulamentul de exploatare al padurii Bistra...

Ploile din ultimele zile au fost de un mare folos pentru agricultura

Situatiunea atmosferica s-a schimbat mult in cursul acestei saptamani...

Temperatura a sczut pana la 0 grade la Cheb...

Ploile au fost mai intinse in Romania, Serbia si Ungaria.

A plouat deasemenea prin unele locuri in Rusia si in Anglia.

Pe litoralul Marii Negre si in toata Dobrogea...

Presiunea atmosferica se mentine sczuta iar temperatura...

In Capitala vantul sufla rece dela N. N. E. Cercul...

In general ploile cazute in ultimul timp pe tot cuprinsul tarii...

In judetele agricole dela Dunare, din cauza lipsei de ploaie...

Recoltele de paioase s-au strans pretutindeni...

Ploile din ultimele zile au fost binefacatoare si pentru vii.

Nu mai velle dia regiunea sesului sunt gata de cules.

Daca dupa ploile cari au cazut timpul se va mentine frumos...

Ploile au fost deasemenea de mare folos pasunelor...

Guvernul consulta pe bancheri si pe exportatorii de cereale

Joi dimineata urma sa aiba loc o consfatare intre d. Tancred Constantinescu...

Confatiunea a fost amanata pentru azi Sambata 19 cor. cand se crede ca se va pune pe tapet...

Rusia va prohibi importul zaharului

Moscova. Din informatiunile trustului zaharului reese ca anul acesta recolta de sfecla de zahar...

Prezentarea facturilor odata cu declaratiile de import-export

Constatand ca unele vamuri anexeaza la declaratiile de import sau export...

In caz cand importatorul nu poate anexa la declaratie...

Piata polona deschisa si viticultorilor unguri

Zilele acestea s-a facut la Vargovia schimb documentelor pentru ratificarea conventiei comerciale...

Pe langa clauza natunii celei mai favorizate si insemnate reduceri la tariful de import...

Odata cu stirile despre conventia comerciala polona ungar, aflam ca reducerea taxelor de import...

Devizele si valuta.

Rad or, 18 Septembrie

Table with exchange rates for Zurich, Berlin, Amsterdam, New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, Bucuresti, Varsovia, Viena.

Cursul devizelor Bucuresti pe ziua de 18 Sept. 1925.

Table with exchange rates for Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elvetia, Viena, Budapesta, Praga.

Table with exchange rates for Napoleon, Marci, Leva, Lire otomane, Sterline, Francezi, Elvetieni, Italieni, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneza, Coroane austriaca, maghiara, cehoslovaca.

Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă

Plecarea și sosirea trenurilor in gara Arad.

Table with train departure and arrival times for various destinations like Teiuș, Timișoara, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca.

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Cale Ferate Arad-Podgoria

Mersul trenurilor

Large table showing train routes and schedules between Arad-Ghioroc, Ghioroc-Pancota, and Ghioroc-Radna.